

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön avopalvelujen valvontatoiminnan mallinnus

Sosiaalityön erikoistumisopintojen lopputyön
nostot ja muita huomioita

Pia Gripenberg, Lastensuojelupäivät 2021

Palvelujen järjestäminen

- Palvelutuotannon yksityistäminen lastensuojelussa ja lapsiperheiden palveluissa on kiihtynyt nopeasti. Laitoshoidon osalta yksityisen palveluntuottajan ylläpitämiä oli yli 80% vuonna 2018 (Porko ym.).
- Avopalvelujen osalta vastaavia lukuja ei ole saatavilla. Alueellista vaihtelua palveluntuottajien määrässä sekä palvelujen järjestämistavassa on luultavasti jonkin verran. Osa avopalveluista ei myöskään ole lakisääteisesti järjestettäviä ja niin ollen kuntien ”valikoima” vaihtelee.
- Lopputyössä viitataan avopalveluilla lähinnä ammatilliseen tukihenkilötyöhön, perhetyöhön (SHL), tehostettuun perhetyöhön ja (nuorten) tuettuun asumiseen.
- Palvelujen kilpailuttaminen ja hankkiminen puitesopimuskumppaneilta tai suoramarkintoina asettaa lastensuojelun palvelut hankintalainsäädännön alaisiksi.
- Asiakkaan näkökulmasta palvelun laadussa ja saatavuudessa ei tulisi olla eroa riippumatta siitä, tuotetaanko se julkisena eli kunnan tai kuntayhtymän palvelutuotantona vai yksityisesti. HUOM! Uusi Sote-järjestämislaki korostaa tätä ja myös toteutumisen valvontaa entisestään!

Miksi tämä mallinnus?

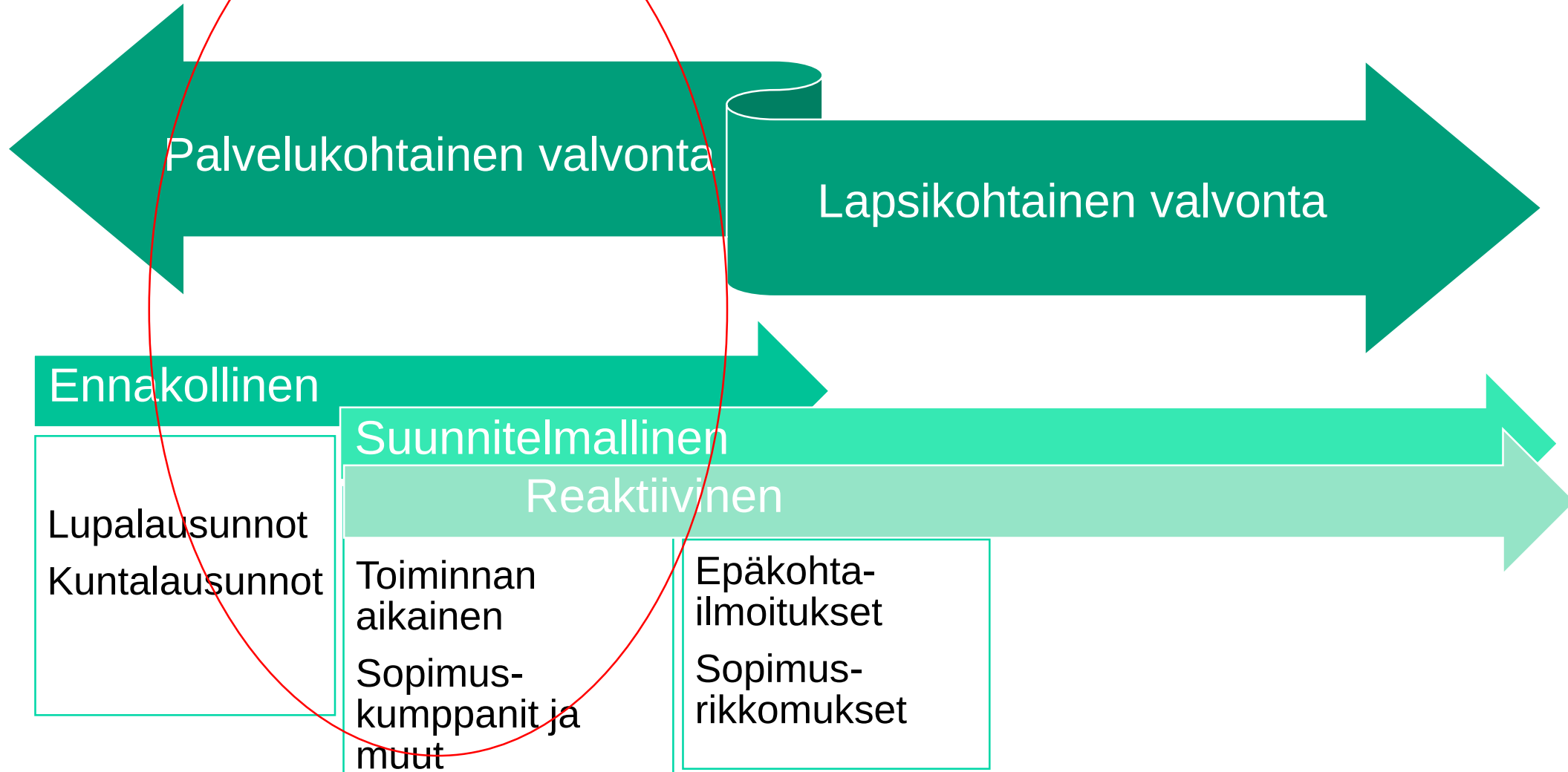
- Sosiaalipalveluiden valvontaa on tutkittu hyvin vähän, eikä yhtenäisiä toimintamalleja ole. Lainsäädäntö määrittää vain valvontatehtävän, ei toteuttamistapaa. Valvontatehtävä määrittyy lainsäädännössä painavimmin laillisuusvalvonnasta vastaaville tahoille ja kunnille lähinnä järjestämisvastuun kautta.
 - Lastensuojelun ja lapsiperheiden palveluiden valvontaa on tutkittu ja jäsennetty vieläkin vähemmän.
 - Avopalvelujen eli kotiin vietävien palveluiden valvontaa ei ole aiemmin kuvattu, tutkittu tai mallinnettu tiettävästi lainkaan.
- Valvonta – sekä oman että ostetun palvelutuotannon osalta – on erittäin ajankohtainen aihe paitsi julkisuudessaakin esillä olleiden tarkastusten yhteydessä paljastuneiden valvontavastuun laiminlyöntien ja niitä seuranneiden ”kohujen” vuoksi, myös uudistuvan lainsäädännön (Sote-järjestäminen) valossa.
- Palveluiden valvonnan mallintaminen mahdollistaa palvelutasoisen laadun valvonnan tasalaatuisemmin ja –puolisemmin.
- Valvonnan mallinnettua prosessia voidaan soveltaa useisiin muihinkin kuin tämän työn taustayksikön valvontavastuun piiriin kuuluviin palveluihin. Mallintaminen antaa pohjaa myös yli kuntarajojen käytävään keskusteluun ja jopa valtakunnalliseen tarkasteluun.

Miksi tämä mallinnus?

- Valvontateeman ajankohtaisuus:
uutisointi, lainsäädännön suunnitellut
muutokset, kilpailutus
- Sijaishuollon valvontapuhe
– entä avopalvelut?
- Mallintamisen puuttuminen
- Oma intressi + hyöty työyhteisölle &
laajemmin

Valvonnan jaotteluja (lastensuojelun kontekstissa)

Tarkastellut kysymykset

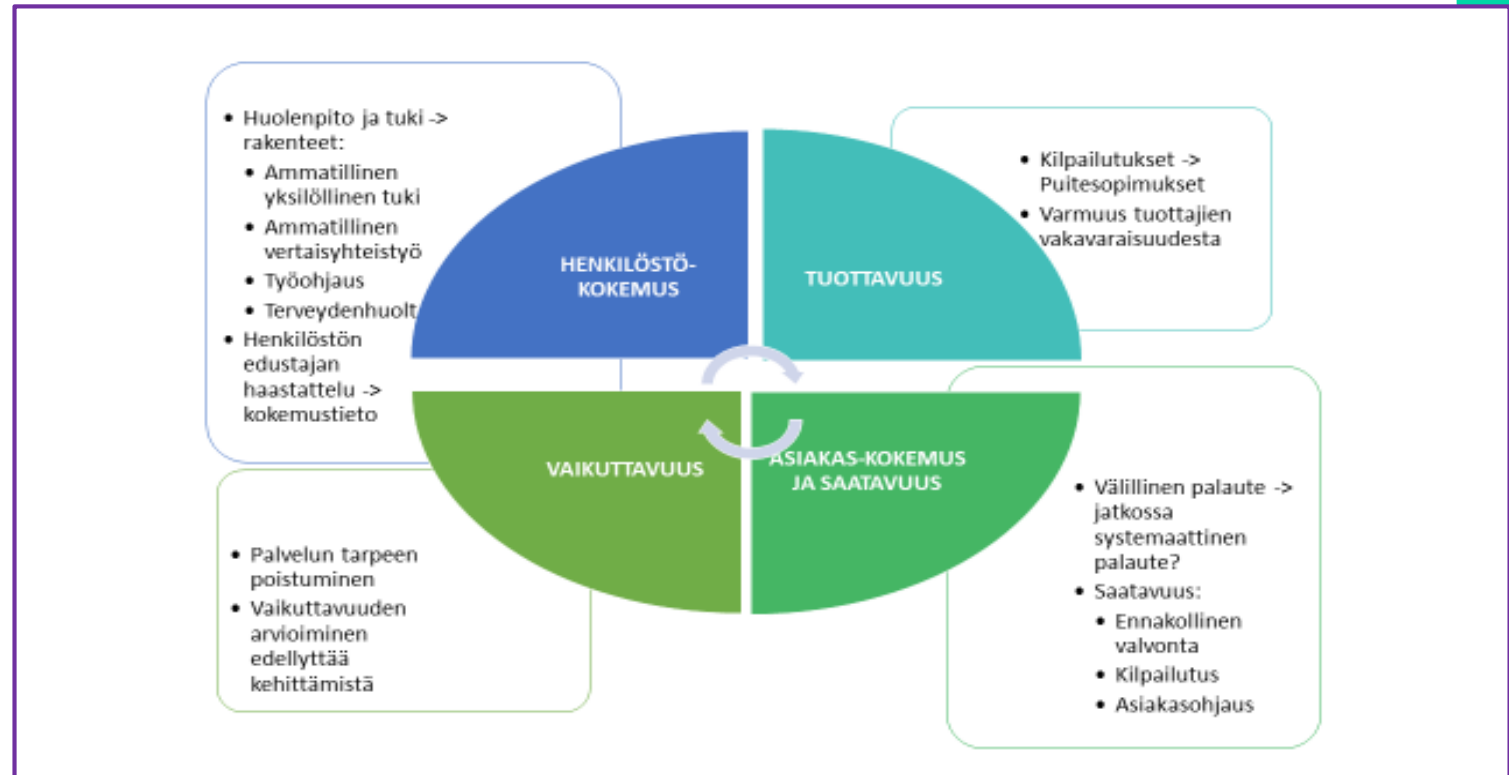

1. Millaisille periaatteille valvontatoiminta perustuu?
2. Mille tiedolle valvonta rakentuu?
3. Millaisella palvelukohtaisen valvonnan prosessilla lastensuojelun ja perhesosiaalityön avopalveluja valvotaan?

Työn taustayhteisönä Helsingin Lastensuojelun (ja perhesosiaalityön) Palvelujen asiakasohjaus –yksikkö vuosina 2019-2020

Millaisille periaatteille valvontatoiminta perustuu?

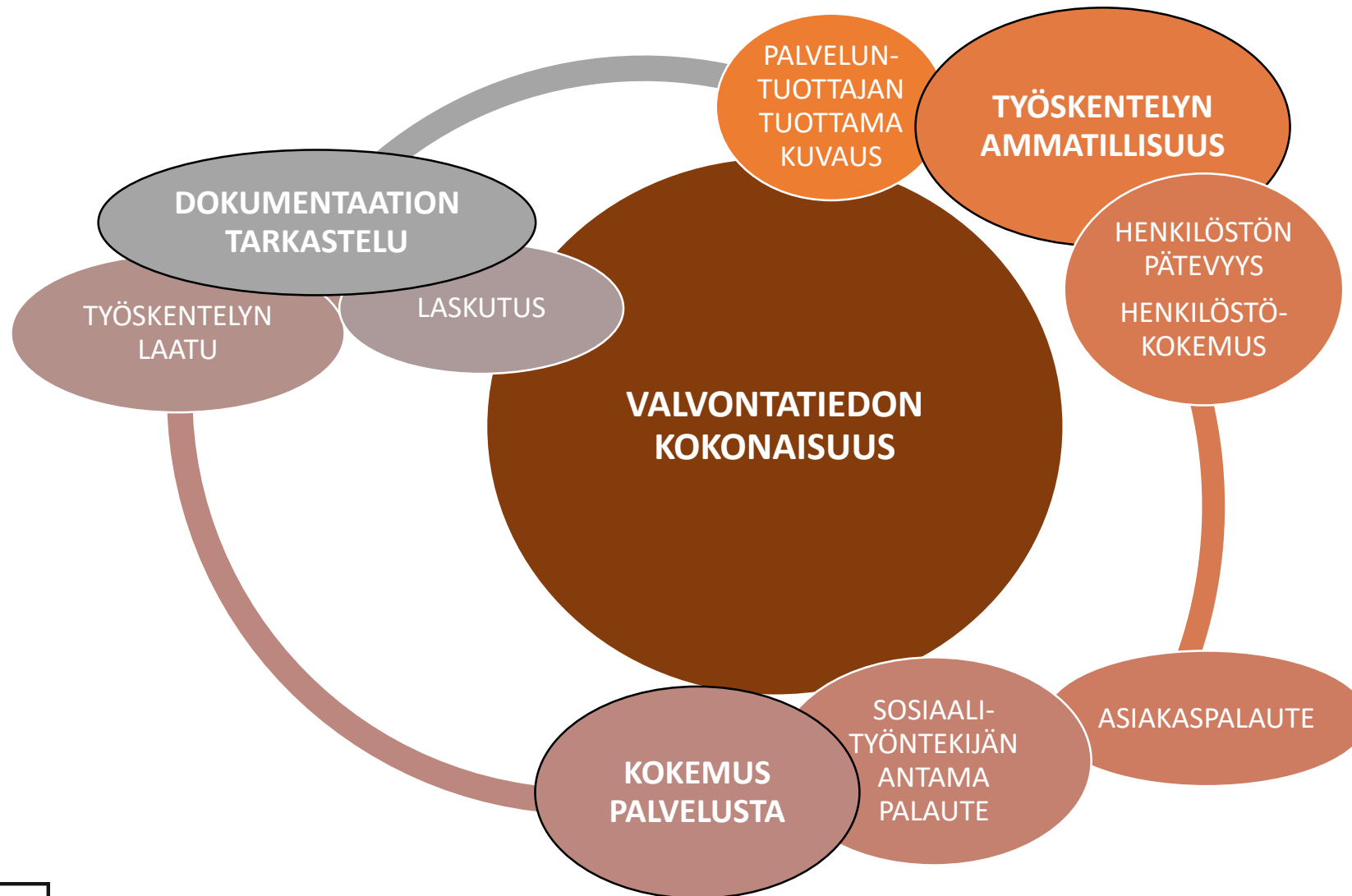
- Palvelujen järjestämiseen liittyvät säädökset, kuten: LOS; LSL (36§); SHL (3§, 14§); Sosiaalihuoltoasetus; Asiakaslaki (7§, suunnitelmat ja tavoitteet)
- Hankintalainsäädäntö: Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista; Laki yksityisistä sosiaalipalveluista
- Kunnan ja palveluntuottajan välinen puitesopimus tai muu sopimus
- Nelimaali:
 - Tuottavuus
 - Asiakaskokemus ja saatavuus
 - Vaikuttavuus
 - Henkilöstökokemus

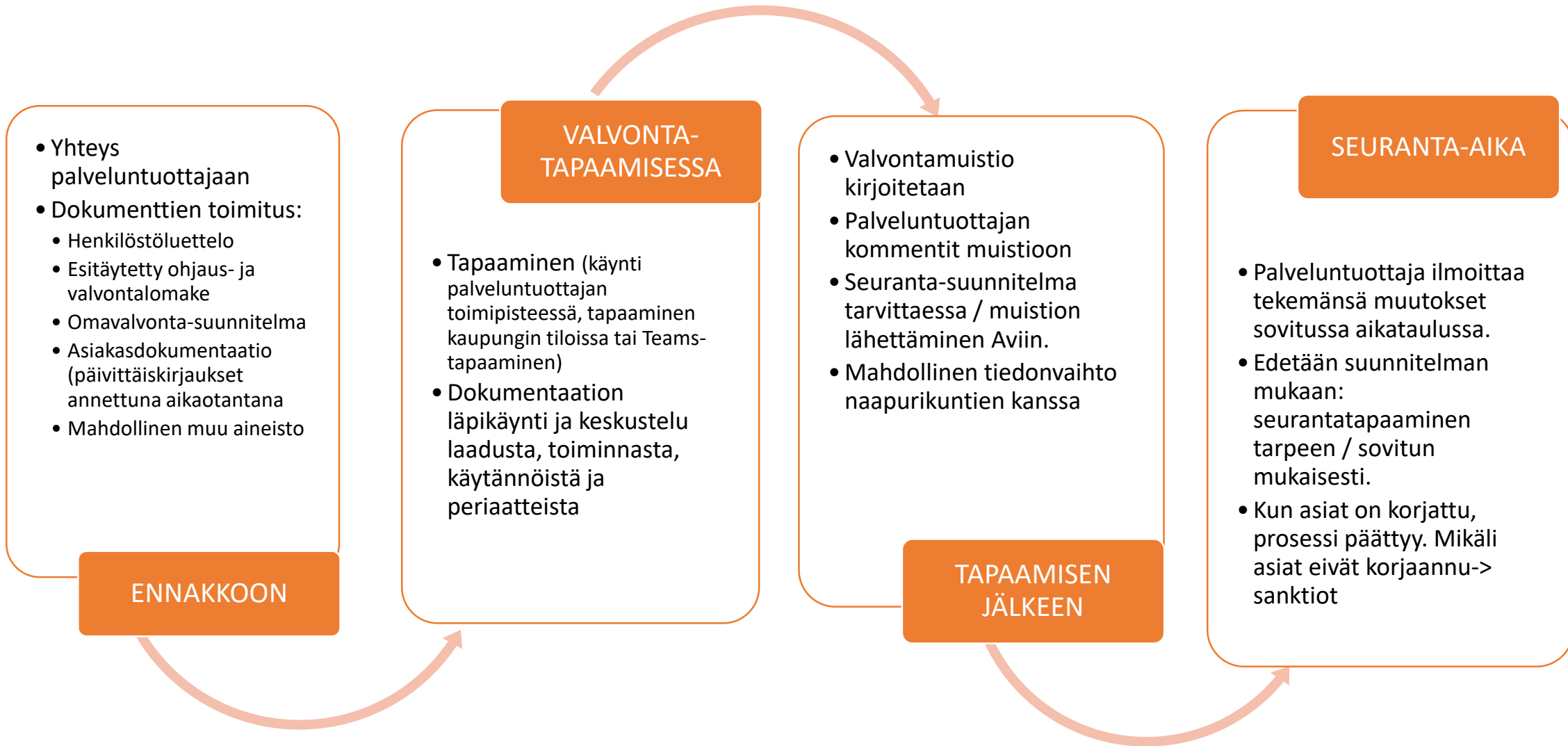
Millaisille periaatteille valvontatoiminta perustuu?

Valvonnassa käytettävä tieto

Avopalvelujen valvonnan prosessi

Jatkoa ja seurauksia:

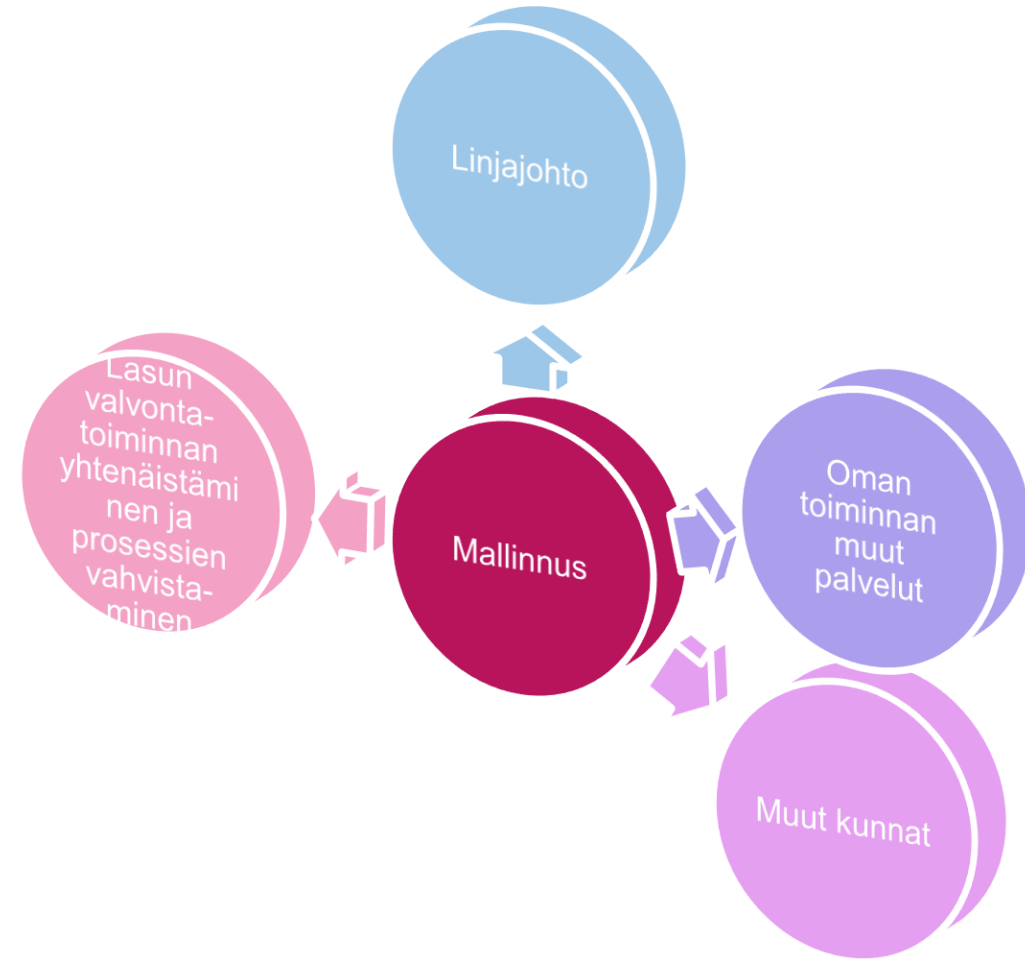
1. Tiedon jakaminen kolmessa suunnassa

- Prosessien yhtenäistäminen
- Laadun tarkasteleminen samoilla ”silmläseilla”
- Systemaattisen valvontatiedon kertyminen
- Vertailtavuus

2. Lasun valvontatoiminnan kehittäminen rakenneuudistushankkeessa:

Yhtenäiset prosessikuvaukset suunnitelmallisesta valvonnasta eri palvelumuodoissa lasussa

3. Jatkossa oman palvelutuotannon valvonnan ja myös palvelujen laadun kehittämisen väylänä?

Kiitos!

Pia Gripenberg

pia.gripenberg@hel.fi

p. 0404810762

Sosiaalityön erikoistumisopintojen lopputyö kokonaisuudessaan:

<https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=8662b13c-dd3b-4950-b4f4-cb88df3ce68e>